

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Eliminating Social Exclusion (EiSE)

Project number: 2019-1-LV01-KA204-060427

Ecoistituto del Friuli Venezia Giulia

Gilberto Marzano

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Problēmu risināšana “Godīgai ceļošanai”

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Kopsavilkums

- Šī mācību vienība ir vērsta uz problēmu risināšanu izglītībā, kontekstualizējot to, lai atrisinātu problēmas ģimenēs ar bērniem ar uzvedības traucējumiem ceļojuma laikā.
- Mācību vienības struktūra ietver sagaidāmos sasniegumus.
- Saturs ir sagrupēts un tiek sniegta papildu informācija.
- Saturs ir marķēts, lai mazinātu nenoteiktību izglītojamajiem un uzlabotu mācību procesa efektivitāti.
- Visbeidzot, tiek sniegti priekšlikumi apmācību kursa novērtēšanai.

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Gaidāmie sasniegumi

Šī mācību nodaļa iemācīs bērnu ar autisma spektra traucējumiem vecākiem risināt un risināt problēmas, kas rodas, ceļojot kopā ar bērniem.

Audzēkņi uzzinās, kā problēmu risināšanas pieeja var palīdzēt viņiem izstrādāt efektīvus praktiskus risinājumus.

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Ceļošana ar autismu

Ceļošana var būt sarežģīta ģimenēm ar bērniem ar autisma spektra traucējumiem (ASD). Izmaiņas rutīnā, neparedzamība, pūļi, jauni trokšņi un skati var apgrūtināt pieredzi bērniem ar ASD un viņu ģimenēm.

Attiecīgi ir svarīgi izvēlēties pareizo galamērķi un rūpīgi plānot ceļojumu. Ideālo galamērķi var meklēt tīmeklī un sociālajos medijos. Jābūt pārliecinātiem, ka bērniem ar ASD ir piemērota vieta.

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Ceļošana ar autistu

Vispirms ir jāpārbauda pamata ērtības ģimenei ar bērniem ar ASD, piemēram, vai ir iespēja rezervēt viesnīcu ar klusāku rajonu.

Kad viesnīca ir rezervēta, jāsāk plānot ceļojums. Tā kā autisma cilvēkiem pārmaiņas var šķist sarežģītas, tas var izraisīt lielu trauksmi, sabrukumu vai uzvedību, kas rada izaicinājumus.

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Ceļošana ar autistu

Bērniem jābūt gataviem pārmaiņām. Tālāk ir norādīts, lai grūti pārvaldīt izmaiņas:

pavadīt laiku kopā ar bērniem, skatoties fotogrāfijas brošūrā vai brīvdienu uzņēmumu tīmekļa vietnē;

sastādīt vizuālo atbalstu, piemēram, bukletu ar fotoattēliem, lai palīdzētu viņiem atcerēties, kurp viņi dodas un kā tas izskatīsies, kad viņi tur nokļūs;

iepriekš sagatavojiet grafiku, ņemot vērā visas bērnu apsēstības, atkārtotu uzvedību vai rutīnu;

padomājiet par to, kādas situācijas viņiem varētu būt jāsaprot (piemēram, kavēšanās vai neizbēgamas izmaiņas ceļojumu plānos).

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Problēmu risināšana

Problēmu risināšana sastāv no problēmas definīcijas, identificēšanas, prioritāšu noteikšanas un risinājuma alternatīvu atlases. Problēmu risināšana ietver problēmas risinājuma ieviešanu.

Problēmu risināšanai jānodrošina, ka vecāki atkārtoti, apgūst un nodod iegūtās zināšanas, pielietojot tās problēmu risināšanā, kas saistītas ar bērnu uzvedības traucējumiem ceļošanas apstākļos.

Kopumā problēmu risināšanu var izmantot, lai definētu un sakārtotu problēmas, atrisinātu sarežģītas problēmas, vienlaikus risinot vienu problēmu, lai radītu alternatīvus risinājumus, izvēlētos labāko alternatīvu un novērtētu rezultātus.

Problēmu risināšanas process

Lai efektīvi atrastu piemērotu problēmas risinājumu, var pieņemt četrus soļus problēmu risināšanai.

Step	Actions
Problem definition	Differentiate fact from opinion Specify underlying causes Determine in which process the problem lies Avoid trying to solve the problem without data
Alternatives identification	Include all possible alternatives Identify alternatives consistent with your goals Specify short- and long-term alternatives Seek alternatives that may solve the problem
Evaluation and selection the best alternative	Evaluate alternatives Evaluate both proven and possible outcomes Selected the best alternative
Solution implementation	Plan and implement a pilot test of the chosen alternative Establish measures and monitoring procedures Evaluate the results based on final solution

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Pedagoga stratēģija problēmu risināšanā

Pedagogam, kurš vecāku apmācībā izmanto problēmu risināšanas pieeju, jānodrošina, lai vecāku centieni problēmu risināšanā būtu veiksmīgi. Pedagogam jāatbalsta vecāki, soli pa solim pārskatot viņu problēmu risināšanas procesu.

Vecākiem ir jāpiekrīt risinājumam, tad pedagogs palīdzēs viņiem atsevišķi noteikt, kā rīkoties. Pedagogam vajadzētu mudināt vecākus apspriest nepieciešamos soļus risinājuma sasniegšanai. Pedagogam ir jāizvairās no tā, ka vecāki mēģina atrisināt problēmu sasteigtā un haotiskā laikā, iztīrāt problēmu neskaidrā valodā, risināt vairākas problēmas vienlaikus, nenoskaidrot, vai risinājums patiešām darbojas.

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Problēmu risināšanas terapija

Problēmu risināšanas terapiju 1971. gadā formulēja D'Zurilla un Goldfried.

Šie autori publicēja rakstu, kurā tika ierosināts izmantot problēmu risināšanas teoriju un pētījumus uzvedības modifikācijā. Viņu mērķis bija veicināt "vispārinātas" uzvedības izmaiņas.

Šim nolūkam viņi konceptualizēja problēmu risināšanas terapiju kā paškontroles apmācības veidu, uzsverot, cik svarīgi ir apmācīt klientu darboties kā terapeitam.

D'Zurilla, T. J., & Goldfried, M. R. (1971). Problem solving and behavior modification. *Journal of Abnormal Psychology*, 78(1), 107–126.

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Problēmu risināšanas terapija

D'Zurilla un Goldfried apkopoja šīs pieejas pamatojumu šādi:

Neefektivitāte problēmsituāciju risināšanā līdz ar tās personiskajām un sociālajām sekām bieži vien ir nepieciešams un pietiekams nosacījums emocionāliem vai uzvedības traucējumiem, kuriem nepieciešama psiholoģiska ārstēšana; . . . vispārējo efektivitāti visefektīvāk var veicināt, apmācot indivīdus vispārīgās procedūrās vai prasmēs, kas ļautu viņiem neatkarīgi risināt kritiskās problemātiskās situācijas, ar kurām viņi saskaras ikdienas dzīvē.

(D'Zurilla and Goldfried, 1971, p. 109)

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Problēmu risināšanas terapija

Pēc D’Zurilla un Goldfried domām, “problēmu risināšana” attiecas uz atklātu vai kognitīvu procesu, kas padara pieejamas dažādas efektīvas atbildes alternatīvas problēmas situācijai un palielina iespēju izvēlēties visefektīvāko pieejamo risinājumu. (Dobson, & Dozois, 2010).

Co-funded by the Erasmus+
Programme of the European Union

Problēmu risināšanas terapija

D'Zurilla un Goldfried identificēja piecus pārklājošus posmus kā problēmu risināšanas procesa pārstāvjus:

vispārējā orientācija vai komplekts;

- problēmas definēšana un formulēšana;
- alternatīvu ģenerēšana;
- lēmumu pieņemšana;
- pārbaude.

Problēmu risināšanas apmācība ietver šo pamatprasmju mācīšanu klientiem un vadīšanu to pielietošanā faktiskās problēmu situācijās.

Basadura problēmu risināšanas process

Definējot vienkāršās radošās problēmas risināšanas procesu, Basadur (1997) terminus novatoriska domāšana, radoša problēmu risināšana, pārmaiņu veikšana, radošā domāšana, radošums un inovācija izmantoja diezgan savstarpēji aizstājami.

Basadur (1998) definēja astoņu soļu apļveida procesu radošuma problēmu risināšanai :

1. problēmu atrašana (nākotnes problēmu paredzēšana un pašreizējo problēmu meklēšana);
2. faktu konstatēšana;
3. problēmas definēšana;
4. potenciālu risinājumu radīšana,
5. potenciālo risinājumu izvērtēšana;
6. rīcības plānošana;
7. iegūt pieņemšanu;
8. rīkojoties.

Basadura problēmu risināšanas process

